

MODULIO APRAŠAS

Modulio pavadinimas	Kodas
Skaitiniai metodai su Python	SKAIT

Dėstytojas	Padalinys
Koordinuojantis: dr. Rokas Astrauskas	Informatikos institutas Matematikos ir informatikos fakultetas
Kitas (-i):	Vilniaus universitetas

Studijų pakopa	Dalyko tipas
Pirmoji	Individualus

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalbos
Auditorinė	Pavasario semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam
Išankstiniai reikalavimai: Matematinė analizė, algebra, programavimo pagrindai

Modulio apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	68	62

Modulio tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Modulio tikslas – ugdyti pagrindinius matematinius ir programavimo įgūdžius, studijuojant skaitinius įvairaus tipo matematinių uždavinių sprendimo metodus. Taip pat siekiama ugdyti bendravimo dalykinėse situacijose įgūdžius.		
Bendrosios kompetencijos: - Bendravimas ir bendradarbiavimas (BK1). - Gebės raštu ir žodžiu perteikti informaciją, idėjas, problemas ir sprendimus valstybine ir užsienio kalba, bendraudamas su specialistais ir ne specialistais (BK1.1).		
Dalykinės kompetencijos: - Konceptualių pagrindų žinios ir gebėjimai (DK4). - Gebės taikyti matematikos pagrindų, mokslo, inžinerijos, kompiuterių mokslo teorines žinias ir algoritminius principus programų sistemų kūrime (DK4.2). - Gebės abstrakčiai mąstyti, naudoti formalius aprašymo metodus, įrodinėti jų teisingumą, formalizuoti ir specifiuoti realaus pasaulio problemas (DK4.3).		
Modulio studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Gebės apibrėžti svarbiausius skaitinių metodų teorijos sąvokas, iliustruoti jas pavyzdžiais.	Tradicinė paskaita Savarankiškas darbas su literatūra Konsultacijos	Egzaminas raštu
Gebės formuluoti ir įrodyti svarbiausius skaitinių metodų teorijos teiginius.		
Gebės taikyti skaitinių metodų teorijos teiginius sprendžiant standartinius uždavinius analiziškai ir/arba naudojant matematinę programinę įrangą.	Praktiniai užsiėmimai Namų darbų programavimo užduotys Sprendimo algoritmo parengimas, jo realizacija ir algoritmo veikimo tyrimas	Programavimo užduočių atsiskaitymai Kontrolinis darbas
Mokės pritaikyti tinkamas Python bibliotekas matematiniams skaičiavimams, grafikų braižymui ir kt.		

Gebės spręsti ir analizuoti matematinius modelius, kompiuterinių skaičiavimų pagrindų gauti išvadas ir jas logiškai pagrįsti.	

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai (LD)	Konsultavimas LD metu	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Skaičiavimų kompiuteriu paklaidos. Programinė įranga matematiniams uždaviniams	2				2		4	4	Praktinis darbas skirtas pasiruošti skaičiavimams kompiuteriu
2. Netiesinių lygčių sprendimas: Pusiauškirtos metodas. Šaknų atskyrimas. Paprastųjų iteracijų metodas. Niutono metodas. Netiesinių lygčių sistemų sprendimas	4				4		8	8	Namų darbų užduotys, savarankiškas literatūros skaitymas. Praktinis darbas skirtas netiesinių lygčių sprendimui
3. Tiesinių lygčių sistemų tiesioginiai sprendimo metodai: Apibrėžimai ir taikymai. Gauso metodas. Pagrindinio elemento parinkimo būdai. Gauso metodo skaičiavimų apimtis. LU dekompozicija. Choleckio metodas.	6				6		8	4	Namų darbų užduotys, savarankiškas literatūros skaitymas. Praktinis darbas skirtas tiesinių lygčių sistemų sprendimui. Pasirengimas koliokviumui..
4. Tiesinių lygčių sistemų iteraciniai sprendimo metodai: Jakobio ir Zeidelio metodai. Vektorių ir matricių normos, taikymas paklaidoms skaičiuoti. Variaciniai metodai: didžiausio gradiento metodas.	4				4		8	4	
5. Funkcijų ir duomenų aproksimavimas: Funkcijų interpoliavimas: Tiesinis, kvadratinis interpoliavimas. Niutono interpoliacinis daugianaris. Skirtumų santykio formulės ir skirtumų lentelės sudarymas. Išvestinių aproksimavimas. Interpoliavimas splineais: kvadratinis ir kubinis splineai. Aproksimavimas mažiausių kvadratų metodu.	6				6		12	8	Namų darbų užduotys, savarankiškas literatūros skaitymas. Praktinis darbas skirtas aproksimavimo uždavinių sprendimui.
6. Skaitinis integravimas: Stačiakampių, trapecijų ir Simpsono formulės. Paklaidos įvertinimo būdai. Rungės taisyklė. Adaptyvieji skaitinio integravimo metodai.	4				4		8	8	Namų darbų užduotys, savarankiškas literatūros skaitymas. Praktinis darbas skirtas integravimo uždavinių sprendimui
7. Paprastosios diferencialinės lygtys: Pagrindinės sąvokos, analizinis sprendimas ir taikymai. Skaitiniai sprendimo metodai: Eulerio, prediktoriaus - korektoriaus, Rungės – Kuto metodai. Aproksimavimo paklaida, metodo stabilumas ir konvergavimas.	6				6		16	8	Namų darbų užduotys, savarankiškas literatūros skaitymas. Praktinis darbas skirtas diferencialinių lygčių

										sprendimui analiziškai ir skaitiškai
Egzaminas					2				2	18
Iš viso				32	2			32	68	62
Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai							
Praktinės užduotys (kompiuteriu)	50	Semestro metu	Laboratorinio darbo metu sprendžiami uždaviniai, Atsiskaitymas vyksta žodžiu, demonstruojant ir aiškinant sprendimą kompiuteryje, laboratorinio darbo metu kompiuterinėje klasėje. Maksimalus balas skiriamas už pilnai ir teisingai išspręstą uždavinį, už nepilnai išspręstą uždavinį gaunama dalis balų. Galima surinkti papildomų balų iš neprivalomų užduočių.							
Kontrolinis	10	Semestro viduryje	Kontrolinį sudaro du - trys praktiniai uždaviniai. Maksimalus balas skiriamas už pilnai ir teisingai išspręstą uždavinį bei gautą skaitinį atsakymą, atsakytus klausimus. Už nepilną sprendimą skiriama atitinkamai balų dalis.							
Egzaminas (raštu)	40	Sesijos metu	Egzaminą sudaro teoriniai klausimai iš visų kurso temų ir du - trys praktiniai uždaviniai. Maksimalus balas skiriamas, jei studentas atsakė į pateiktą klausimą: teisingai apibrėžė klausime vartojamas sąvokas, teisingai suformulavo teiginius ir juos įrodė, pateikė pavyzdžius, išsprendė uždavinius. Už dalį atsakymo gaunama dalis balų. Iš egzamino reikia surinkti bent 1 tašką iš 4 norint išlaikyti kursą.							
Eksterno tvarka			Reikalavimai: reikia turėti surinkus bent 50% balų semestro metu, kad būtų leidžiama laikyti eksternu. Perlaikyti bus galima tik egzaminą, ankstesniais metais surinkti balai pernėšami.							

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
R. Čiegis, V. Būda	1997	Skaičiuojamoji matematika		Vilnius, TEV, 1997.
R. Čiegis	2003	Diferencialinių lygčių skaitiniai sprendimo metodai		Vilnius, Technika, 2003
Papildoma literatūra				
A. Quarterony, F. Salery and P. Gervazo	2010	Scientific Computing with MATLAB and OCTAVE		Springer
A. Quarterony, R. Sacco and P. F. Salery	2000	Numerical mathematics		Springer
W.H. Press, S. A. Teukolsky, W. T. Vetterlig, B. P. Flaneery	2009	Numerical Recipes in C. The Art of Scientific Computing		Cambridge University Press

COURSE UNIT DESCRIPTION

Course unit title	Course unit code
Numerical Methods with Python	SKAIT

Lecturer	Department where the course unit is delivered
Coordinator: dr. Rokas Astrauskas	Institute of Computer Science Faculty of Mathematics and Informatics Vilnius University

Cycle	Type of the course unit
First	Individual

Mode of delivery	Semester or period when the course unit is delivered	Languages of instruction
Face-to-face	Spring semester	Lithuanian and English

Prerequisites
Prerequisites: Calculus I and II, Algebra, programming basics

Number of ECTS credits allocated	Student's workload	Contact hours	Individual work
5	134	68	62

Purpose of the course unit: programme competences to be developed		
Purpose of the module – develop mathematical and programming skills by studying numerical methods to solve various mathematical problems. It is also aimed to develop communication skills in subject-related situations. Generic competences - Communication and collaboration (<i>GC1</i>). - An ability to present, information, ideas, problems, and suggested solutions convincingly in official and second (foreign) language for specialists and non-specialists in written and verbal form (<i>GC1.1</i>). Subject-specific competences: - Knowledge and skills of underlying conceptual basis (<i>SC4</i>). - An ability to apply mathematical foundations, knowledge of science and engineering, computer science theory, and algorithmic principles in software systems development (<i>SC4.2</i>). - An ability to reason at an abstract level, to use formal notation, to prove the correctness, and to apply formalization and specification for real-world problems (<i>SC4.3</i>).		
Learning outcomes of the course unit	Teaching and learning methods	Assessment methods
Define and illustrate the main concepts related to Numerical Analysis.	Lecture Individual reading Consultations	Exam on paper
Formulate and prove main propositions related to Numerical Analysis.		
Apply propositions of Numerical Analysis to solve standard problems analytically and/or using computer software.	Solutions to practical problems with a computer	Presentation of practical exercises and defense of their solutions

Apply relevant Python libraries for mathematical calculations, graphing, etc.	Implementation of the algorithmic solution, analysis of algorithm performance							Midterm exam on paper	
Solve and analyze mathematical models, reach conclusions based on computer computations and justify them logically.									
Course content	Individual work: time and assignments						Self-study work: time and assignments		
	Lectures	Tutorials	Seminars	Practice	Laboratory Work (LW)	Tutorial during LW	Contact hours	Self-study hours	Assignments
1. Computational errors. Programming tools for mathematical problems	2				2		4	4	Practical exercises for introduction into computational science
2. Rootfinding of nonlinear equations: Bisection method, Fixed-point iterations, Newton's method. Solution of systems of nonlinear equations.	4				4		8	8	Individual reading, homework, practical solution of nonlinear equations
3. Direct methods for the solution of linear systems: Definitions and applications. Gaussian method. Basic element selection method. LU Factorization, Cholesky Factorization.	6				6		8	4	Individual reading, homework, practical solution of systems of linear equations. preparation for the midterm exam
4. Iterative methods for the solution of linear systems: Jakobi, Gauss-Seidel methods. Norms of vectors and matrices. Gradient decent method.	4				4		8	4	
5. Approximation of Functions and data: Polynomial Interpolation: linear, quadratic interpolation, Newton's interpolating polynomial. Finite differences and approximation of derivative. Interpolation polynomial remainder term. Spline interpolation: quadratic, cubic splines. Approximation by the method of least squares	6				6		12	8	Individual reading, homework, practical solution of interpolation problems.
6. Numerical integration: Newton-Cotes quadrature formula: rectangle, trapezoidal, Simpson formulas. Estimation of the error of numerical integration. Adaptive integration algorithms	4				4		8	8	Individual reading, homework, practical solution of numerical integration problems.
7. Ordinary differential equations: Main concepts of the theory of differential equations, analytical solutions and applications. Numerical solution methods: Euler, Predictor-Corrector, Runge–Kutta methods. Approximation error, stability and convergence.	6				6		16	8	Individual reading, homework, analytical and numerical solution of ordinary differential equations
Exam							4	18	
Total	32				32		68	62	

Assessment strategy	Weight %	Deadline	Assessment criteria
Practical tasks	50	During the semester	For the laboratory work, five problems have to be solved with Python (or equivalent). During assessment, students

			have to demonstrate and explain their solution in the computer class. A maximal number of points is given for the full and correct solution; some points are given for partial solutions. Bonus points can be scored for optional tasks.
Midterm test	10	Middle of the semester	The midterm test consists of two to free practical problems to be solved on paper A maximal number of points is given if the student solved the task fully and correctly, calculated numerical value. Part of the points is scored for the incomplete solution.
Exam	40	Exam session	The final exam consists of theoretical questions and two to free practical problems to be solved on paper. A maximal number of points is given if the student answered the questions: correct definitions and examples were given, correct statements and their proofs were provided, and practical problems were solved. Some points are given for partial answers. At least 1 point out of 4 (at least 25% of the exam score) has to be scored to pass the exam.
Rules of external studies			Prerequisites: at least 50% of points during the semester must be scored to be allowed to take the external studies. Only the exam can be retaken, scores earned in previous year will carry over.

Author	Publishing year	Title	Issue No or volume	Publishing house or Internet site
Required reading				
R. Čiegis, V. Būda	1997	Computing mathematics (orig. V.Skaičiuojamoji matematika)		Vilnius, TEV, 1997.
R.Čiegis	2003	Numerical methods for solution of differential equations (orig. Diferencialinių lygčių skaitiniai sprendimo metodai)		Vilnius, Technika, 2003
Optional reading				
A. Quarterony, F. Salery and P. Gervazo	2010	Scientific Computing with MATLAB and OCTAVE		Springer
A. Quarterony, R. Sacco and P F. Salery	2000	Numerical mathematics		Springer
W.H. Press, S. A. Teukolsky, W. T. Vetterlig, B. P. Flaneery	2009	Numerical Recipes in C. The Art of Scientific Computing		Cambridge University Press